

מטות, מסעי (273)

מטות

אדם גדול צריך לדעת להוריד עצמו לפשוטים ממנו
וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה
הדבר אשר צוה ה' (ל.ב.)
זה הדבר, משה נתנבא ב"כה אמר" והנביאים נתנבאו
ב"כה אמר" מוסיף עליהם משה שנתנבא בלשון "זה
הדבר" (רש"י)

צריך להבין, הרי מבואר כאן שמשה הגיע לדרגה גבוהה
של "זה הדבר" שעולה על דרגת הנבואה של כל
הנביאים שהתנבאו ב"כה אמר ה'", א"כ, לשם מה
השתמש משה גם בלשון "כה אמר", בפרט שמשמעות
הלשון של "מוסיף עליהם" משמע שמשה רבינו גם
אח"כ השתמש בלשון "כה אמר", וצריך להבין מדוע,
הלא הדרגה הקטנה כלולה בדרגה הגדולה? יש לומר:
ישנם אנשים גדולים בתורה ויראה, שמרוב גדלותם
אינם יכולים להלך לדבר עם אנשים קטנים. אבל ישנם
אנשים גדולים שיכולים לדבר וללכת גם עם אנשים
קטנים. משה רבינו שהגיע לדרגת נבואה של "זה
הדבר", שהיא מדרגה גבוהה של נבואה לא הפסיק
להתנבא ב"כה אמר". ללמדנו שאדם גדול צריך לדעת
לדבר עם כל בני האדם, גם עם אנשים קטנים. וזה
הפירוש: "ומוסיף עליהם זה הדבר", היינו הוסיף
להתנבא ב"זה הדבר", אבל לא הפסיק ב"כה הדבר",
כדי שגם אנשים פשוטים יבינו דבר השי"ת.

ספר "לחתך עליון"

צדיק גוזר והקב"ה מקיים

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ג.ל.)

בספר "דברי מהר"י" והחיד"א ביארו את הפסוק: אדם
שכל מטרת עניניו הגשמיים אך ורק שיהיה לו את הכח
לקיים מצוות, ואין לו בהם ענין בפני עצמו, גורם שכל
עניני החולין שלו גם אכילתו ושינתו ומשא ומתן שלו
כולם יחשבו למצוות, שהרי הם המכשירים שלו לקיים
מצוות בוראו. ואדם כזה נקרא בשם צדיק, שעליו אומר
הקב"ה "מושל באדם צדיק ירא אלוקים" (שמואל ב', טז),
אני מושל באדם, מי מושל בי, צדיק, שאני גוזר גזירה
והוא מבטלה (מו"ק טז). וזה שאמר הכתוב "לא יחל
דברו", אדם שאינו מחלל דבריו, אלא כל דיבוריו ועניניו
אך ורק לשם שמים, אז הקב"ה "ככל היצא מפיו יעשה".
צדיק גוזר והקב"ה מקיים. "ואצרות התורה"

בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם והיצא מפיכם
תעשוי (ל.ב. כד.)

אדם שמחבב את הממון והוא להוט אחריו, אין לתת
אימון בדיבורו, שכן תאוות הממון מביאה את האדם
לידי הפרת דבריו. והנה, מצינו במדרש שאמרו בני גד

ובני ראובן: "גדרות צאן נבנה למקננו וערים לטפנו"
(ל.ב. טז), שדאגו תחילה למקנה ואחר כך לטף, ואילו
משה אמר להם: אל תהיו עושים את הטפל לעיקר, כי
אם "ערים לטפכם וגדרות לצאנכם", תחילה דאגו
לשלום טפכם ואחר כך לשלום רכושכם. לפיכך מוסיף
משה ואומר להם: אם תשרשו מקרבכם את המידה
הרעה הזאת, לחבב את הרכוש יותר מן הטף, כי אז:
"והיוצא מפיכם תעשו", אפשר יהיה לסמוך על
דיברתכם, מתוך בטחון כי תקיימוה. "מענה של תורה"

מסעי

גם העונש, חטא הוא!

וידעו חטאתכם אשר תמציא אתכם (ל.ב. כג.)
בפסוק זה רמז לענין מידה כנגד מידה, וכך מפרשו
ה"גבעת שאול": "וידעו חטאתכם" איך תדעו מהי
חטאתכם, באיזו עבירה נכשלתם? לפי "אשר תמציא
אתכם", לפי העונש אשר מצא אתכם, העונש בא
בהתאם לחטא, וממילא הוא מעיד על החטא. ומוסיף
ה"גבעת שאול" ואומר: הקב"ה אמנם נותן את העונש,
אך הקב"ה סובל עימו, כנאמר: "עמו אנכי בצרה"
(תהלים צא. טו), ואמרו חז"ל (סנהדרין מו.): בשעה שאדם
מצטער [שפורענות באה עליו בעונו, רש"י], שכינה מה
לשון אומרת: קלני מראשי קלני מזרועי. לגרום צער כזה
להקב"ה, גם זה חטא. זהו שנרמז בפסוק: "וידעו
חטאתכם אשר תמציא אתכם", העונש אשר מצא אתכם
בשל חטאיכם גם הוא חטא. ספר "ומתוך האור"

שמונים אלף ילדים בשם אהרן

ויצל אהרן הפהן אל הר הקדש (ל.ג. לה.)

בספר "מנורת המאור" כתוב שמונים אלף ילדים
שנקראו אהרן הלכו אחר מיטתו של אהרן, והם נודלו
לאחר שאהרן עשה שלום בית במשפחתם. אם נחלק
שמונים אלף לארבעים שנה שהיו במדבר, נמצא שאהרן
עשה שלום בית עשרות פעמים בשבוע, זאת בנוסף
לתפקידו ככהן גדול, והתפקידים האחרים שהיו מוטלים
עליו! צא ולמד עד היכן מדתו של אהרן, אוהב שלום
ורודף שלום. ספר "ומתוך האור"

וימת שם בשנת הארבעים לצאת בני ישראל מארץ
מצרים בחדש החמישי באחד לחדש (ל.ג. לה.)

מה ראה הכתוב להזכיר התאריך שבו מת אהרן, דבר
שלא מצינו כמותו בתורה? מובא בספר "שמי ושם
אבותי": מידתו של אהרן היתה: "אוהב שלום ורודף
שלום", ופירש רש"י (סנהדרין ו:): וכיון שהיה שומע
מחלוקת ביניהם, קודם שיבואו לפניו לדין היה רודף

הפירצה, כך האדם שפרץ פירצה בגדריו, כולו אינו שמור, והוא בסכנה להתדרדר לגמרי.

ספר "לחתך עליין"

הלכה: קיום מצות בפירות שביעית בחוץ לארץ

פירות שביעית שהוצאו לחוץ לארץ אפשר לקיים בהם מצוות: אתרוג: נטילת ארבעת המינים, יין: קידוש, הבדלה, ארבע כוסות בליל הסדר. מצה: אכילת מצה בליל הסדר. מרור: אכילת מרור בליל הסדר, ולא נפסלו משום מצוה הבאה בעבירה. באותם המקומות בחוץ לארץ שרגילים לייבא לשם פירות מארץ ישראל בשנת השמיטה, צריך לברר אם הם מארץ ישראל כי שמא הם אסורים משום "ספיחין", ולדעת האוסרים "שמור" (פירות שלא הופקרו כדין) ו"נעבד" (פירות שנעשתה בהם מלאכה האסורה בשביעית) שמא הם פירות שמור ונעבד.

ספר "פירות שביעית"

פתגם: אושר הוא מתנה שאנו מעניקים לעצמנו

ספר "שמחלה"

חקירה: יוצא מן הטמא

הוא אותו איסור של הדבר שממנו נוצר, או שהוא איסור חדש (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה יוצא מן הטמא)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: הכה תכה: שאלו לרבי איזיל חריף: מה טעם נוהגים שלוש פעמים בשנה להכות: בפורים מכים את המן, בערב יום הכיפורים מכים בכפרות, ובהושענא רבה מכים הושענות? הסביר רבי איזיל: הלא מקרא מפורש "הכה תכה" הכה ראשי תיבות **המן, כפרות, הושענות**, אז תכה, עליך להכות. והוסיף רבי איזיל, נוהגים בימים אלה גם לאכול כיסנים (כרעפלך) שכן ראשי תיבות **"תאכל כיסנים הרכה"**.

ספר חד וחלף

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא, אליהו בן זהרה, קטי, אברהם בן רבקה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, משה בן מזל פורטונה, אליהו בן זהרה.

אחריהן ומטיל שלום ביניהן. והנה בהסתלקותו של אהרן הכהן נגנו עמוד השלום, והזכיר הכתוב מועד פטירתו, שהיה בראש חודש אב, כדי שאותו מועד יהא לזכרון ולחשבון נפש של מיתת הצדיק, לעורר לבות ישראל שאילו היו אוחזים במידה זו היה עולה בידם לבטל גזירת החורבן שהיה בחודש זה, ואשר סיבתו היתה שנאת חינום. וכן יש בהזכרה זו של מיתת אהרן בר"ח אב משום חשבון נפש לכל דור ודור שיהיו מתקנים עצמם במידה זו, שהרי **"כל דור שלא נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו"** (ירושלמי יומא פ"א ה"א), וזאת משום שמעצם הדבר שבית המקדש לא נבנה מוכח שסיבת החורבן עודנה קיימת, ולו יצויר שהיה הבנין עומד על תילו, היה נחרב מחמת אותה סיבה, לכן נחשב לו כאילו הוא החריבו.

רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

הלבנת פנים רציחה

וְנָס שְׁמָה רִצְחָה מִפֶּה נֶפֶשׁ בְּשָׁנָה (לה. יא)

שאל הגאון רב אהרן קוטלר זצ"ל, מדוע נגזר על ראשי הישיבות להסתובב בעולם כמו גלות למען החזקת ישיבותיהם, אשר אין לשער ולתאר את גודל סבלם בזה. וענה על זה דבר נורא! פעמים קורה שנכשלים הם בשוגג בהלבנת פנים, כאשר מוכיחים תלמיד, שלא כדין, והלבנת פנים כרציחה, שחייבים בשוגג גלות. דבר זה יש בו כדי לעודד כל אדם באשר הוא, שבלא רצונו נגרם לו לנדוד מביתו, ומחשבה מקוננת בו על מה ולמה עשה לו ה' ככה? אלא גלות זו מכפרת על הלבנת פנים בשוגג, שהיא כרציחה.

ספר "אוצרות"

התורה

חשיבות שמירת הגדרים

וְהָיוּ לָכֶם הָעֲרִים לְמִקְלָט (לה. יב)

התורה לא מנעה מגואל האדם לרדוף אחר הרוצח ולהורגו, כיון ש"יחם לבבו", בכל זאת קבעה התורה מקום ששם אין רשות להורגו למרות שיחם לבבו, והוא בערי מקלט, שעל ידי כך לא נפרץ גדר איסור רציחה לגמרי, וממילא הוא נשאר גדור באיסור רציחה, שהרי ההריגה גם היא מוגבל בגדרים וסייגים. היה **הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר** אומר: יסוד הדבר הוא, שעיקר שמירתו של האדם מלהתדרדר לעומק התהום היא בהיותו גדור, ובשעה שהוא פורץ את הגדר, הרי הוא מסוכן ביותר, וזו היא דרכו של היצר הרע: היום אומר לו עשה כך, לפרוץ את הגדר בדבר קטן, עד שלבסוף אומר לו לך לעבוד עבודה זרה (שבת קה:). זהו הענין של מצות **"בל תגרע"**, שהתורה גדרה את האדם בתרי"ג מצוות, וכשהוא גורע מן המצוות, מלבד שחסרה לו מצוה זו, הנה התחיל הוא בפירצה הגדר, וגדר פרוצה לאו שמה גדר, שהרי אינה מונעת את האדם מלעבור אותה, וכשם ששדה הגדורה בגדר שנפרצה בו פרצה, כל השדה אינה שמורה, ולא רק כנגד

